

wirkliches Adjectiv gebraucht. a) die Fluth in der Höhe: तिरः समुद्रम-
र्णवम् RV. 1, 19, 7. 139, 4. 5, 73, 8. यास्तं पूषन्नावो वृत्तः समुद्रे किं पय-
यीरत्तर्त्ति चरति 6, 58, 3. 8, 10, 1. 34, 2. 86, 5. 10, 114, 4. उदीरयथ स-
मुद्रतो वृष्टिम् 5, 55, 5. — b) Wassermasse, See; die See (AK. 1, 2, 2, 1. H.
1073. HALĀJ. 3, 30. 5, 52): अर्णतो निः समुद्रात् RV. 1, 117, 14. 190, 7. 2,
16, 3. 3, 33, 2. अर्णः समुद्रं रूधेव जग्मुः 36, 6. 6, 50, 13. fg. यथा समुद्र ए-
र्त्तति 5, 78, 8. समुद्रस्यैव मक्षिमा गभीरः 7, 33, 8. यो वै समुद्रान्सरितः पि-
पतिर्ति über die Seen, über die Ströme 70, 2. 10, 190, 1. 2. आ समुद्राणि प-
प्रयुः पुत्राणि 6, 72, 3. तस्याः समुद्रा अघि वि तरति entströmen Wasser-
fluthen 1, 164, 4. 2. विश्वयचसु VS. 5, 33, 6, 28. 11, 20. AV. 4, 10, 5. 27, 4. दर्भो
भूरिमूलः समुद्रमव तिष्ठति im Wasser, im See 6, 43, 2. समुद्र ईशे स्रवतीम्
86, 2. 10, 5, 23. न समुद्रः क्षीयते AIT. BR. 3, 39. 5, 16. यथा समुद्रं प्रज्ञवेरन्
6, 21. राजानं परिगृह्य तिष्ठति समुद्र इव भूमिम् 8, 25. ÇAT. BR. 7, 1, 4, 13.
उर्ध्व एव समुद्रो विज्ञते 14. अन्नत् 3, 1, 39. 4, 1, 9. मनो वै समुद्रः 5, 2, 52.
9, 1, 2. TS. 2, 4, 8, 2. 7, 5, 1, 2. धाता समुद्रो ऽवकृत्तु पापम् ंCV. GRHJ. 2,
4, 14. 3, 4, 1. KAUC. 74. ०पोनि KĀTH. 29, 3. अवर, पूर्व ÇAT. BR. 1, 6, 2, 11.
पूर्व, अवर 10, 6, 4, 1. ÇĀK. 99, 15. पूर्व, पश्चिम M. 2, 22. R. 4, 10, 6. drei
Meere VS. 13, 31. त्रीणामपि समुद्राणां युगात्तेषु समागमः ved. Citat in
KĀC. zu P. 7, 1, 53. sieben R. 3, 78, 4. PANĀT. 157, 25. सतैव समुद्रा अपि
कीर्तिताः । लवणेषुसुरासर्पिर्दधिदुग्धजलात्सकाः ॥ TRIK. 2, 1, 5. सरितां
यथा गङ्गा समुद्राणां जलार्णवः PANĀT. 1, 1, 67. in der Regel vier (nach
jeder Himmelsgegend eines); vgl. 2) und चतुः०. — M. 8, 406. निर्वेग R.
1, 53, 9. SUÇR. 1, 193, 2. प्रजास्तमनुवर्तते समुद्रमिव सिन्धवः Spr. (II) 1643.
5146. 5453. 6670. RAGH. 3, 28. VARĀH. BRH. S. 12, 1. 16, 6. समुद्र इव म-
र्यादी VET. in LA. (III) 1, 15. ०मध्ये KATHĀS. 18, 294. ०कुत्ति MBH. 1, 1282.
2, 1198. 3, 12063. ०नाभि 793. ०तीर Verz. d. Oxf. H. 344, 6, 7. 8. ०पारं
गतः VET. in LA. (III) 18, 22. ०लक्ष्मी Spr. (II) 6860. ०वीची 6861. आ-
समुद्रक्षितिश्च RAGH. 1, 5. am Ende eines adj. comp. (f. आ) MBH. 3, 15267.
5, 493. RAGH. 2, 3. MĀRK. P. 53, 11. das Meer als Bild der unüber-
sehbaren Ausdehnung, der Unergründlichkeit und Gefährlichkeit: श्यो-
तिःशास्त्रसमुद्रं प्रमथ्य मतिमन्दराद्रिणा VARĀH. BRH. S. 106, 1. संसारसमु-
द्रात्तरा PANĀT. 33, 15. personificirt HARIV. 792. fg. 6529. R. 1, 1, 77.
सरिता पतिः 78. 3, 32. — 2) m. Bez. der Zahl vier (wegen der 4 Haupt-
meere) Ind. St. 8, 167. GANIT. PRATJABDĀC. 2. SPASHĀDH. 3. — 3) m. eine
grosse Soma-Kufe: समुद्रः स्थः कलशः सोमधानः RV. 6, 69, 6. 9, 29, 3.
61, 15. 64, 17. 73, 3. समुद्रासो न सर्वानि विव्यचुः die Kufen fassen nicht
den Saft 80, 1. 84, 4. पवस्व सोम म्कान्समुद्रः 109, 4. रायः समुद्राश्चतुरः ।
आ पवस्व सकृन्निपाः ströme Reichthum in die vier Kufen चतुः० als Beiw.
Indra's 10, 47, 2 dem die vier Kufen gehören und der die vier Meere
beherrscht 33, 6. समुद्रो अप्सु सोमज्ञे 2, 5. TS. 5, 5, 4, 3. उत्तरस्मादर्धं
समुद्रमयो दिव्या अज्ञत् RV. 10, 98, 5 kann hierher wie zu 1) gezogen
werden. — 4) m. Bez. der Zahl 100,000,000,000,000 (vgl. वार्धि) H.
874, Schol. TS. 7, 2, 20, 1. ÇĀNH. ÇR. 15, 11, 7. MBH. 13, 5267. — 5) m.
n. ein best. Metrum TS. 5, 2, 6, 1. von 104 Silben Ind. St. 8, 107. fg. ein
Daṇḍaka-Metrum 408. fg. 412. fg. Vgl. समुद्रिय. — 6) m. angeblich
so v. a. ह्रक् MAHIDH. zu VS. 13, 16. — 7) m. Bez. einer best. Constel-
lation, wenn nämlich alle 7 Planeten in den Häusern 2, 4, 6, 8, 10 und
12 stehen, VARĀH. BRH. 12, 9. auch तोपालय genannt 17. — 8) m. N.

pr. verschiedener Personen: a) ein Daitja HARIV. 12937. — b) ein Ge-
setzgeber Verz. d. Oxf. H. 14, a, N. — c) angeblicher Verfasser einer Chi-
romantie UTPALA zu VARĀH. BRH. S. 68, 1. fgg. — d) ein auf dem Meere
geborener Kaufmannssohn BURNOUR, Intr. 367. — 9) m. N. pr. einer
Oertlichkeit Verz. d. Oxf. H. 339, a, 3. — 10) Titel einer Schrift Verz. d.
Oxf. H. 110, b, 19. ०कर 292, b, 30. — 11) समुद्रस्य प्रियमेघस्य साम N. eines
Sāman Ind. St. 3, 242, b. समुद्रस्य संसर्पम् desgl. ebend. — 12) f. आ N.
zweier Pflanzen: = शटी und शमी RĀĀN. im ÇKDR. — Vgl. तार०,
तीर०, चतुः० (s. auch u. 3), पूर्व० (lies 27, 1), सामुद्र fgg.
2. समुद्र (2. स + मुद्रा) adj. (f. आ) versiegelt M. 8, 188. JĀĀN. 2, 232.
Z. d. d. m. G. 14, 571, 14. MUDRĀR. 96, 2.
समुद्रकफ m. = समुद्रफेन TRIK. 1, 2, 14.
समुद्रकछोल m. N. pr. eines Elefanten KATHĀS. 121, 277.
समुद्रकाञ्ची f. die Erde (meerumgürtet) H. 938, Schol.
समुद्रकात्ता f. Geliebte des Meeres: 1) Fluss HALĀJ. 3, 43. — 2) Trigo-
nella corniculata Lin. RĀĀN. im ÇKDR. — Vgl. समुद्रदयिता, समुद्रपत्नी.
समुद्रग 1) adj. (f. आ) sich in's Meer begebend Ind. St. 8, 413. sich in's
Meer ergießend MĀRK. P. 37, 30. — 2) f. आ Fluss HĀR. 53. MBH. 1,
7794. 2, 2318. 10215. 7, 2256. 9030. KUMĀRAS. 7, 42. Spr. (II) 4229.
समुद्रगत m. N. pr. eines Fürsten LIA. 2, 951. fgg.
समुद्रगृह n. ein Badehaus mit Spritzen u. s. w. TRIK. 3, 2, 2. HĀR. 66.
समुद्रचुलुक m. ein N. Agastja's, der das Meer wie ein Mundvoll
Wasser verschluckte, TRIK. 1, 1, 90.
समुद्रज्ञ adj. im Meer erzeugt, — sich findend: रत्नानि Spr. (II) 3969.
im Meer lebend SUÇR. 1, 202, 21. 206, 21.
समुद्रज्येष्ठ adj. das Meer zum Obersten habend: अर्णः RV. 7, 49, 1.
समुद्रतता f. ein best. Metrum: 4 Mal —————, ———, —
———— COLEBR. Misc. Ess. 2, 163 (XIV, 8).
समुद्रतीरीय (von समुद्र + तीर) adj. am Meeresufer wohnend VJURP. 166.
समुद्रदत्त m. N. pr. verschiedener das Meer befahrender Kaufleute
KATHĀS. 13, 169. 25, 115. 26, 117. 77, 51. 84, 19. HIT. 110, 17. fgg. VET.
in LA. (III) 18, 19.
समुद्रदयिता f. = समुद्रकात्ता Fluss H. 1080.
समुद्रनवनीत n. 1) der Unsterblichkeitstrank, Nektar H. 89, Schol.
MED. t. 236. — 2) der Mond H. 103, Schol. MED. HĀR. 13.
समुद्रनिष्कृत m. ein am Meere gelegener Lustwald (nach NILĀK.), eher
N. pr. eines best. Waldes MBH. 2, 1831. — Vgl. सामुद्रनिष्कृत.
समुद्रनेमि f. die Erde (meerumgeben) RAGH. 14, 39. ०नेमीपति so v. a.
Fürst, König MBH. 4, 324. ०नेमीश्वर dass. 286.
समुद्रपत्नी f. = समुद्रकात्ता Fluss RAGH. 13, 58.
समुद्रपर्यत्त adj. (f. आ) meerumgrenzt: die Erde AIT. BR. 8, 15. PANĀT.
223, 3. — Vgl. सागरपर्यत्त.
समुद्रफल n. ein best. Arzneimittel RĀĀN. im ÇKDR.
समुद्रफेन m. os Septiae, die Knochen des Tintenfisches (die so leicht
sind, dass sie auf dem Wasser schwimmen) RATNAM. 276. BHĀVAPR. 5.
SUÇR. 1, 46, 16. 2, 56, 16. 331, 10. 336, 15. RAGH. 13, 11. Vgl. सामुद्रः फेनः
SUÇR. 2, 328, 14. फेनः सागरस्य 347, 8. Hier und da ०फेण geschrieben.
समुद्रमथन 1) m. N. pr. eines Daitja (das Meer quirlend) HARIV. 12941.